

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних
відносин Кафедра політичних наук

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БЕЗПЕКОВІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ**

Рівень вищої освіти – перший
(бакалаврський)

Освітньо-професійна програма:
Політологія. Національна безпека

Спеціальність: 052
Галузь знань: «Соціальні та поведінкові науки»

Затверджено на засіданні
кафедри політичних
наук,
протокол № 6 від 18.11.2025 р.

Завідувач кафедри Монолатій І. С.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Безпекові міжнародні організації
Викладач (-і)	Москалюк Михайло Федорович
Контактний телефон викладача	067 907 94 56
Е-mail викладача	mykhailo.moskaliuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/7620
Консультації	2 год. на тиждень згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Курс «Безпекові міжнародні організації» є складовою частиною вивчення сучасних світових політичних процесів. Він надає можливість студентам отримати знання про міжнародні організації, їх специфіку, роль, функції у світовій безпековій архітектурі. Курс є важливою складовою частиною комплексу дисциплін, знання яких необхідно фахівцеві зі спеціальності «політологія», зокрема ОПП «Політологія. Національна безпека». Міжнародні організації є дієвим регулятором міжнародних відносин, зокрема, в політичній, економічній, соціокультурній, безпековій та інших сферах. Їх значення як інституційних одиниць міжнародної політики дедалі зростає. Сьогодні практично всі держави світу – від найпотужніших до невеликих і таких, геополітичний статус яких ще невисокий, – сполучаються у світовій мережі міжнародних організацій. Процес глобалізації, що невинно поширюється й охоплює практично усі сфери міжнародної діяльності, створює умови для формування наднаціональних структур регулювання політичних відносин, і міжнародні організації є найактивнішим інструментом такого регулювання. Актуальність вивчення дисципліни визначається також сучасною складною геополітичною ситуацією у світі, спричиненою повномасштабною агресією росії проти України. У зв'язку з цим суттєво зріс запит на ефективність діяльності сучасних міжнародних організацій та безпекових інститутів.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни «Безпекові міжнародні організації» є отримання знань про еволюцію, засади, специфіку функціонування міжнародних організацій та безпекових структур в умовах трансформації сучасного світу та відпрацювання нових механізмів ефективної співпраці політичних акторів у міжнародному просторі; вироблення навичок системно-прогностичного аналізу особливостей практики діяльності міжнародних організацій з питань безпеки в умовах політичної дійсності сучасного світового порядку . Основними завданнями вивчення дисципліни «Безпекові міжнародні організації» є: 1) засвоїти категоріально-понятійний апарат дисципліни; 2) зрозуміти причини та чинники, що обумовили створення міжнародних безпекових організацій; 3) аналізувати їх еволюцію та прогнозувати перспективи діяльності; 4) визначити завдання, напрямки та структурно-функціональні особливостей діяльності міжнародних безпекових організацій; 5) з'ясувати їх роль у сучасному світі; 6) визначити зміст і характер взаємодії України з безпековими міжнародними організаціями в контексті російсько-української війни.	
4. Компетентності	

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній та безпековій сферах, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності

ЗК-1. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-6. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-5. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК-10. Здатність аналізувати та розуміти сучасний стан і тенденції розвитку міжнародних відносин, їх вплив на національну безпеку держави, об'єктивний характер європейських та євроатлантичних інтеграційних процесів, шляхи досягнення сумісності із збройними силами країн Організації Північноатлантичного договору (НАТО).

СК-11. Здатність аналізувати основні проблеми забезпечення сфер національної безпеки, зрозуміло надавати оцінку тенденціям розвитку державної політики у сферах національної безпеки, аналізувати доктрини та стратегії національної безпеки іноземних держав та визначати потенційний негативний вплив їх реалізації на національну безпеку України.

СК-12. Здатність щодо усвідомлення функцій держави, реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, дотримання основних принципів здійснення державної політики з питань цивільного захисту.

5. Результати навчання

РН-1. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН-6. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

РН-17. Використовувати законодавство, вітчизняний та зарубіжний досвід у сферах забезпечення національної безпеки, здійснювати науковий аналіз її сучасного стану.

РН-18. Виявляти загрози національній безпеці держави у відповідних сферах, тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток сценаріїв виникнення надзвичайних ситуацій (аварій, катастроф тощо), узагальнювати та аналізувати причини їх виникнення, розробляти та організовувати проведення заходів із протидії актуальним і потенційним загрозам.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	052 Політологія	IV	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ до курсу. Інтеграція та глобалізація як фактори формування єдиного світового простору.	2		6
Тема 2. Міжнародні організації та безпекові інститути: сутність та роль у світовій політиці	2	2	6
Тема 3. Універсальні міжнародні організації та безпекові структури.	2	2	6
Тема 4. Особливості безпекової діяльності ООН	2	2	8
Тема 5. ОБСЄ в системі безпекових інститутів	2	2	8
Тема 6. Міжнародні безпекові організації НАТО і ШОС: історія створення, сучасний стан та перспективи розвитку.	2	2	6
Тема 7. Безпекові організації на пострадянському просторі (на прикладі ОДКБ)		2	8
Тема 8. Безпекові аспекти функціонування Європейського Союзу		2	6
Тема 9. Україна в сучасному світі. Особливості взаємодії з міжнародними безпековими організаціями.		4	6
ЗАГ.:	12	18	60

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів:			
	1) лекції – 5 балів; 2) усні відповіді на семінарських заняттях – 45 балів; 3) індивідуальна завдання: підготовка та захист реферату з обраної теми – 15 балів; 4) контроль самостійної роботи – 15 балів; 5) колоквиум/контрольна робота – 20 балів; Загальна кількість – 100 балів.			
	Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECTS	Оцінка за національною	Оцінка за національною шкалою

	діяльності		шкалою. Для екзамену, заліку, курсового проекту, практики		
	90 – 100	A	відмінно	зараховано	
	80 – 89	B	добре	зараховано	
	70 – 79	C	добре	зараховано	
	60 – 69	D	задовільно	зараховано	
	50 – 59	E	задовільно	зараховано	
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
	0 – 25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота є обов'язковою до виконання. Отримані студентом бали (максимум 15 балів) впливають на виставлення підсумкової оцінки. Письмова контрольна робота виконується на останньому семінарському занятті. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав повний обсяг навчального навантаження, передбаченого навчальним планом з даної дисципліни. На контрольну роботу виносяться 8 завдань: 2 – теоретичні, 1 – практичне, (перевірка вмінь застосувати набуті теоретичні знання у політологічному аналізі), 2 – на знання термінів та 3 – тестові. Теоретичні завдання оцінюються за п'ятибальною шкалою, практичні і тестові – трибальною, а перевірка знань політологічних термінів оцінюється в 4 бали. Робота виконується на аркушах А – 4 доступним для сприйняття почерком. Теоретичні питання завершуються коротким висновком з окресленої проблематики. Для денної форми навчання контрольна робота виконується на останньому занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії, як правило в електронному варіанті. Реферативна робота виконується у друкованому форматі на аркушах А – 4. Обсяг - 12-15 сторінок, шрифт-14, інтервал-1,5, поля: зліва, зверху, знизу – 20 мм, справа – 15 мм. Список літератури подавати наприкінці тексту за алфавітом. Посилання на використані джерела - в тексті в квадратних дужках, де перша цифра - позиція у списку літератури, а друга – номер сторінки, наприклад, [8, с. 12]. Структура написання реферату: вступна частина; аналіз використаної літератури по темі (2-3 абзаци) характеристика обраної теми та перспективність її дослідження визначення основних параметрів викладу матеріалу; наведення ілюстрованого				

	матеріалу, що підтверджує аргументаційну базу; висновки список використаної літератури. У випадку глибокого розкриття проблеми з відображенням авторської позиції реферат оцінюється 13 - 15 балами, обґрунтоване розкриття теми 10 – 12 балів; неповне розкриття теми 7 – 9 балів; високий рівень компілятивності 4 – 6 балів; розкриття лиш одного аспекту дослідженого предмету 1 – 3 бали. Враховується також: -складність обраної теми; -зміст, теоретичне узагальнення, обґрунтованість висновків; -кількість використаних джерел і літератури;
--	---

Семінарські заняття	Тема 1. Завдання та загальні принципи діяльності міжн. організацій. (2 год.)	
	Тема 2. Універсальні міжнародні організації та безпекові структури (2 год.)	
	Тема 3. ООН як глобальна міжнародна безпекова організація (2 год.)	
	Тема 4. ОБСЄ в системі безпекових інститутів (2 год.).	
	Тема 5. Військово-політичні організації та блоки: НАТО і ШОС (2 год.)	
	Тема 6. ОДКБ як безпекова організація на пострадянському просторі (2 год.)	
	Тема 7. Безпекові аспекти функціонування Європейського Союзу (2 год.)	
	Тема 8. Взаємодія України з міжнародними безпековими організаціями (2 год.)	
	Тема 9. Тестова контрольна робота (2 год.)	
	Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, доповнення, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативні тези, змістовні доповнення, що дійсно сприятимуть розгляду проблемних питань. Студент (-ка) повинен (-а) мати не менше трьох оцінок за семінарські заняття, що у підсумку визначають середній арифметичний бал і виставляються в журналі окремою графою (максимальна кількість балів за роботу на семінарських заняттях -70).	

Умови допуску до підсумкового контролю	Якісне виконання: 1) тематики семінарських занять. Для цього необхідно якісно готувати конспекти семінарських занять. 2) індивідуальне завдання Виконання реферативного завдання передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом (-кою) індивідуальної роботи. 3) виконання контрольної роботи. Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (заліку) за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів.
Підсумковий контроль	Залікова контрольна робота. Виконується у письмовій формі для студентів денної форми навчання і у тестовому вигляді для студентів-заочників. На контрольну роботу виноситься 8 завдань: 2 – теоретичні (5 б), 1 – практичне, (перевірка вмінь застосувати набуті теоретичні знання у політологічному аналізі-3 б), 2 – на знання термінів (2 б) та 3 – тестові (1 б).
8. Політика навчальної дисципліни	

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання.* Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшета чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. У випадку виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із керівником курсу.
- *Політика щодо відвідування.* Студент, який навчається за індивідуальним графіком виконує початковий план у строгій відповідності із затвердженими вимогами та термінами. Політика навчального курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час відпрацювати пропущені заняття.
- *Неформальна освіта:* порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника.
Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.
- Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

- Бугай Ю. Україна – НАТО. К., 2001
- Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. К., 2010.
- Гірман А. Інтеграція у міжнародних відносинах. Регіональні студії, 2022. № 28. С. 63 – 66.
- Дерев'янко С. М., Москалюк М. Ф. Геополітичні наслідки формування Балто-Чорноморського оборонного союзу для регіональної стабільності. *Національні інтереси*. 2025. № 3 (8). С. 1114-1122.
- Віднянський С. Об'єднана Європа : від мрії до реальності. К., 2011.
- Климончук В., Москалюк М. Формування Балто-Чорноморського оборонного Союзу: стратегічні перспективи та виклики. *Вісник Прикарпатського університету*. Серія: Політологія. 2025. Випуск 20. С. 42 – 48.
- Мартен Д. Метаморфози світу: соціологія глобалізації / Д. Мартен, Ж.-Л. Мецжер, Ф. Пьер. К., 2005.
- Матюшенко І.Ю. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції: навч. посібн. / І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Рєзніков. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015.
- Міжнародні організації [Електронний ресурс]: навч. посібник / [за ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, Н.С. Логвінової. К., 2009.
- Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. Харків, 2013.

Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс : Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. К., 2011.
Мокий А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації : Навч. посібник. К., 2011.
Москалюк М. Безпекова політика країн Балтії в умовах російсько-української війни *Регіональні студії*. 2024. № 37. С. 58 – 62.
Москалюк Безпека як соціальна категорія та ретроспективні аспекти її осмислення. Національна безпека України: навч. посібник /О. Б. Березовська-Чміль, М. А. Генік та ін.; за заг. ред. В. В. Марчука. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2025. С. 12-35.
ООН у системі міжнародних відносин: історичний досвід і перспективи: Ювілейний науковий збірник. К., 1995.
Ткаченко О.А. Економічні особливості міжнародної регіональної інтеграції. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 11. С. 113-116.
Філіпенко А.С. Будкін В.С., Грінченко Ю.Л. та ін. Інтеграційні процеси сучасності. Київ: Знання України, 2004.
Хорошковський В.І. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями: еволюція, теорія, практика: Монографія. К., 2002.
Шаповалов А.В., Єременко А.К., Колосова В.П. та ін. Україна в Міжнародному банку реконструкції та розвитку / за заг. ред. В.Г.С. Стельмаха. К., 2001.
Шевчук В. О. Міжнародна економіка: теорія і практика. Львів, 2003.
Яхтенфукс М. Європейська інтеграція / М. Яхтенфукс, Б. Колер-Кох; [пер. з нім. М. Яковлева]. К., 2007.

Ресурси курсу

Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.un.org/ru/index.html>.
Офіційний сайт НАТО. URL: <https://www.nato.int/>.
Офіційний сайт Ради Європи. URL: <https://www.coe.int/>.
Представництво ООН в Україні. URL: <http://un.org.ua/ua/>.
Сайт ЮНЕСКО. URL: <http://whc.unesco.org/en/list>.
Група Світового банку. URL: <https://www.worldbank.org/en/home>
Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР). URL: www.worldbank.org/ibrd
Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД). URL: www.unctad.org
Конференція ООН щодо права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ). URL: www.uncitral.org
Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). URL: www.aseansec.org
Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). URL: www.oecd.org
Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК) / URL: www.opec.org
Офіс Ради Європи в Україні [Електронний ресурс]. URL: <http://www.coe.kiev.ua/> 20.
Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu/>
Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. URL: <http://www.imf.org>
Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції/ URL: <http://www.iom.int>

Викладач: Москалюк М. Ф., доцент кафедри політичних наук

